

Udskriftsdato: 15. december 2025

2019/1 LSF 113 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af straffeloven (Ophævelse af udløbsklausul for skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2019-731-0049

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven

(Ophævelse af udløbsklausul for skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri)

§ 1

I lov nr. 753 af 19. juni 2017 om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri) foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 1*, udgår », jf. dog *stk. 2*«.
2. § 2, *stk. 2*, ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft den 30. juni 2020.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Folketinget vedtog den 14. juni 2017 lov nr. 753 af 19. juni 2017 om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri).

Med loven blev kravet om forudgående advarsel fra politiets side som en betingelse for straf for tiggeri afskaffet i tilfælde, hvor tiggeriet er begået i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler. Derudover blev straffen for tiggeri begået de nævnte steder skærpet.

Det følger af lovens § 2, stk. 2, at de ovennævnte ændringer af straffelovens bestemmelse om tiggeri (betleri) ophæves den 1. juli 2020. Denne udløbsklausul indebærer, at der efter den 1. juli 2020 igen vil gælde et krav om forudgående advarsel som betingelse for straf for tiggeri, når forholdet er begået de nævnte steder, og at strafskærpelsen for tiggeri, der begås et af de nævnte steder, vil ophøre den 1. juli 2020. Det betyder, at straffen for tiggeri, der begås et af de nævnte steder, herefter igen skal udmåles i henhold til den praksis, som var gældende, før ændringsloven trådte i kraft.

Det er Justitsministeriets vurdering, at loven har haft en positiv effekt i forhold til bekæmpelse af utryghedsskabende tiggeri, og at en tilbagerulning af lovens ændringer vil kunne øge omfanget af tiggeri i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler.

Det foreslås derfor at ophæve udløbsklausulen, således at afskaffelsen af kravet om forudgående advarsel fra politiets side og strafskærpelsen opretholdes efter den 1. juli 2020.

2. Lovforslagets indhold

2.1 Gældende ret

Efter straffelovens § 197, stk. 1, 1. og 2. pkt., straffes den, der imod politiets advarsel gør sig skyldig i betleri, eller som tillader, at nogen under 18 år, der hører til hans husstand, betler, med fængsel indtil 6 måneder. Under formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.

Ved lov nr. 753 af den 19. juni 2017 om ændring af straffeloven (ændringsloven), blev bestemmelsen udvidet med et stk. 2 og stk. 3.

Efter straffelovens § 197, stk. 2, gælder kravet om advarsel ikke, når forholdet er begået i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler.

Efter straffelovens § 197, stk. 3, skal det ved straffens fastsættelse indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået et af de steder, der er nævnt i stk. 2. Dette gælder, både når gerningsmanden er ansvarlig efter § 197, stk. 1, 1. pkt., 1. led, jf. stk. 2, og når gerningsmanden tillader, at nogen under 18 år, der hører til den pågældendes husstand, tigger et af de steder, der er nævnt i det foreslåede stk. 2.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til ændringsloven, at der blev lagt op til, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 14 dage, når tiggeri begås et af de steder, der er nævnt i straffelovens § 197, stk. 2, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 215 som fremsat, side 3.

Endvidere fremgår det af bemærkningerne til straffelovens § 197, stk. 3, at strafudmålingen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og at det angivne straffniveau derfor vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 215 som fremsat, side 4.

I forbindelse med Folketingets 3. behandling af lovforslaget den 14. juni 2017 stillede justitsministeren et ændringsforslag (ændringsforslag nr. 3), jf. Folketingstidende 2016-17, B, L 215. Med ændringsforslaget blev det foreslået, at der i § 2, stk. 2, i lovforslaget blev indsat en udløbsklausul, således at lovforslagets foreslåede ændringer af straffelovens bestemmelse om tiggeri (betleri) automatisk ophæves den 1. juli 2020. Ændringsforslaget blev vedtaget sammen med lovforslaget.

Udløbsklausulen i § 2, stk. 2, indebærer således, at der efter den 1. juli 2020 igen vil gælde et krav om forudgående advarsel som betingelse for straf for tiggeri, når forholdet er begået i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler, og at strafskærpelsen for tiggeri, der begås et af de nævnte steder, vil ophøre den 1. juli 2020. Det betyder, at straffen for tiggeri, der begås et af de nævnte steder, herefter igen skal udmåles efter den praksis, som var gældende, før loven trådte i kraft.

Det bemærkes, at Folketinget siden vedtagelsen af ændringsloven har behandlet to beslutningsforslag om tilbagerulning af lovændringen om skærpelse af straffen for tiggeri, jf. Folketingstidende 2017-18, A, B 33 samt Folketingstidende 2018-19, 1. samling, A, B 92. Ingen af beslutningsforslagene blev vedtaget.

2.2 Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Baggrunden for ændringsloven var, at der efter den daværende regerings (V, LA, KF) opfattelse var behov for at styrke indsatsen mod udenlandske tilrejsende, som slår lejr på offentlige steder og skaber utryghed. Der var derfor et behov for at sætte ind over for utryghedsskabende tiggeri begået i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler.

Det er Rigspolitiets vurdering, at afskaffelsen af kravet om forudgående advarsel fra politiets side samt strafskærpelsen har været med til at sikre, at der i dag er længere imellem, at borgere udsættes for utryghedsskabende tiggeri. En eventuel ophævelse af lovændringen fra 2017 vil således kunne have en negativ effekt på denne udvikling.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at politiets mulighed for at gribe ind over for tiggeri på de nævnte steder uden først at skulle udstede og registrere en advarsel for derefter at konstatere et nyt tilfælde af tiggeri bør opretholdes også efter den 1. juli 2020. Ligeledes bør udgangspunktet om, at straffen i førstegangstilfælde fastsættes til ubetinget fængsel i 14 dage, når tiggeri begås et af de nævnte steder, opretholdes efter den 1. juli 2020.

Det foreslås derfor at ophæve udløbsklausulen i lov nr. 753 af 19. juni 2017, således at afskaffelsen af kravet om forudgående advarsel fra politiets side og strafskærpelsen opretholdes efter den 1. juli 2020.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget viderefører den hidtidige ordning og medfører derfor ikke økonomiske konsekvenser i forhold til i dag. Omkostningerne for kriminalforsorgen og domstolene er også fra den 1. juli 2020 og frem finansieret i forbindelse med den bevilling, der blev afsat til strafskærpelsen på finansloven for 2018.

Lovforslaget har ingen implementeringsmæssige konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 9. januar 2020 til den 6. februar 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Juridiske Fakultet – Københavns Universitet, Det Kriminalpræventive Råd, Digitaliseringsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Frederiksberg Kommune, Gadejuristen, HORESTA, Institut for Menneskerettigheder, Juridisk Institut – Copenhagen Business School, Juridisk Institut – Syddansk Universitet, Juridisk Institut – Aalborg Universitet, Juridisk Institut – Aarhus Universitet, Justitia, KFUK's sociale arbejde, KL, Københavns Kommune, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rådet for Socialt Udsatte, Rigspolitiet, samtlige byretter, SAND, Vestre Landsret og Østre Landsret.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA NEJ X	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af § 2, stk. 1, i lov nr. 753 af 19. juni 2017, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, jf. dog stk. 2.

Som en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2, hvor det foreslås, at udløbsklausulen i § 2, stk. 2, i lov nr. 753 af 19. juni 2017 ophæves, foreslås det, at ”jf. dog stk. 2” udgår af § 2, stk. 1, i lov nr. 753 af 19. juni 2017.

Det bemærkes, at der således udelukkende er tale om en konsekvensændring.

Til nr. 2

Det følger af § 2, stk. 2, i lov nr. 753 af 19. juni 2017, at straffelovens § 197, stk. 2 og 3, som affattet ved § 1, nr. 1, i lov nr. 753 af 19. juni 2017, ophæves den 1. juli 2020.

Denne udløbsklausul betyder, at lovens ændringer af straffelovens § 197 om tiggeri (betleri) automatisk ophæves den 1. juli 2020, medmindre Folketinget forinden har vedtaget at forlænge gyldigheden af ændringerne i § 1, nr. 1, i lov nr. 753 af 19. juni 2017.

Det foreslås at ophæve denne udløbsklausul, således at lovens ændringer af straffelovens bestemmelse om tiggeri (betleri) opretholdes efter den 1. juli 2020.

Det indebærer for det første, at kravet i straffelovens § 197, stk. 1, om forudgående advarsel fra politiets side som betingelse for straf fortsat ikke vil gælde efter den 1. juli 2020, når tiggeri (betleri) begås i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler, jf. § 197, stk. 2.

For en nærmere definition af gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1, i lov nr. 753 af 19. juni 2017, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 215 som fremsat, side 4, samt til Folketingets Retsudvalgs betænkning over lovforslaget af 13. juni 2017, side 3, jf. Folketingstidende 2016-17, B, L 215.

For det andet indebærer lovforslaget, at det også efter den 1. juli 2020 skal indgå som en skærpende omstændighed ved straffens fastsættelse, at tiggeri begås et af de steder, der er nævnt i straffelovens § 197, stk. 2. Dette gælder, både når gerningsmanden er ansvarlig efter stk. 1, 1. pkt., 1. led, jf. stk. 2, og når gerningsmanden tillader, at nogen under 18 år, der hører til den pågældendes husstand, tigger et af de steder, der er nævnt i stk. 2.

Der er herved lagt op til, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt også efter den 1. juli 2020 skal fastsættes til ubetinget fængsel i 14 dage, når tiggeri begås et af de nævnte steder.

Der kan om strafudmålingen i øvrigt henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1, i lov nr. 753 af 19. juni, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 215 som fremsat, side 4.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne strafniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der er ikke i øvrigt tilsigtet ændringer af den gældende retstilstand.

Til § 2

Udløbsklausulen i § 2, stk. 2, i lov nr. 753 af 19. juni 2017 har virkning fra den 1. juli 2020. Den foreslåede ophævelse af udløbsklausulen bør derfor ske inden dette tidspunkt.

Det foreslås derfor, at loven træder i kraft den 30. juni 2020.

Det bemærkes, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område. For Grønland gælder en særlig kriminallov. Der er derfor ikke foreslået hjemmel til at sætte lovforslaget i kraft for Færøerne og Grønland.